

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Specializiran nakazatelen syd (Bułgaria) w dniu 18 listopada 2015 r. – postępowanie karne przeciwko Kolewowi i in.

(Sprawa C-612/15)

(2016/C 048/22)

Język postępowania: bułgarski

Sąd odsyłający

Specializiran nakazatelen syd

Strony w postępowaniu głównym

Kolew i in.

Pytania prejudycjalne

1. Czy krajowa ustawa jest zgodna z obowiązkiem państwa członkowskiego związanym z określeniem skutecznego ścigania karnego za przestępstwa urzędników celnych, jeśli ustawa ta stanowi, że postępowanie karne – prowadzone przeciwko urzędnikom celnym z powodu uczestnictwa w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu dokonywanie przestępstw korupcyjnych przy wykonywaniu swoich obowiązków (poprzez przyjmowanie kwot pieniężnych za odstąpienie od dokonania kontroli celnej) oraz z powodu konkretnych łapówek i z powodu ukrywania wziętych łapówek – umarza się na następujących warunkach bez rozpoznania co do istoty przez sąd podniesionych zarzutów: a) upłynął dwuletni termin od oskarżenia; b) oskarżony wniósł o zakończenie postępowania przygotowawczego; c) sąd przyznał prokuratorowi trzymiesięczny termin na zakończenie postępowania przygotowawczego; d) dokonanie przez prokuratora „istotnych naruszeń proceduralnych” w tym okresie (polegających na *wniesieniu aktu oskarżenia zawierającego sprzeczności, nienależytem wniesieniu uzupełniającego oskarżenia i nieprzedstawieniu akt śledztwa*); e) przyznanie prokuratorowi przez sąd nowego miesięcznego terminu na usunięcie tych „istotnych naruszeń proceduralnych”; [f] nieusunięcie przez prokuratora tych „istotnych naruszeń proceduralnych” w tym terminie – jeśli za ich powstanie w pierwszym trzymiesięcznym terminie i za ich nieusunięcie w ostatnim miesięcznym terminie odpowiada zarówno prokurator (*nieusunięcie sprzeczności w akcie oskarżenia; brak wykonywania rzeczywistych działań w przeważającej części tych okresów*), jak i obrona (*brak obowiązkowej współpracy w celu wniesienia oskarżenia i przedstawienia akt śledztwa ze względu na pobyt oskarżonych w szpitalu i powoływanie się na inne obowiązki służbowe przez adwokatów*); [g] powstanie prawa podmiotowego oskarżonego do umorzenia postępowania karnego ze względu na nieusunięcie „istotnych naruszeń proceduralnych” w określonych terminach?
2. W wypadku odpowiedzi przeczącej, od zastosowania której części wyżej wspomnianych uregulowań prawnych sąd krajowy powinien odstąpić, aby zapewnić skuteczne stosowanie prawa Unii: 2.1. umorzenia postępowania karnego w wypadku upływu miesięcznego terminu; lub 2.2. określenia wyżej wskazanych uchybień jako „istotnych naruszeń proceduralnych”; lub 2.3. ochrony powstałego zgodnie z [lit. g] prawa podmiotowego – jeśli istnieje możliwość skutecznego usunięcia tego naruszenia w postępowaniu sądowym?
  - 2.1. Czy rozstrzygnięcie w sprawie odstąpienia od zastosowania krajowego przepisu dotyczącego umorzenia postępowania karnego powinno być uzależnione od:
    - A) przyznania prokuratorowi dodatkowego terminu na usunięcie „istotnego naruszenia proceduralnego” równego okresowi, w którym prokurator obiektywnie nie mógł tego uczynić ze względu na przeszkody związane z działaniami obrony?
    - B) w wypadku określonym w lit. A) – ustalenia przez sąd, że przeszkody te wynikają z „nadużycia prawa”?

- C) w wypadku udzielenia odpowiedzi przeczącej w odniesieniu do kwestii określonej w lit. A) – ustalenia przez sąd, że w krajowej ustawie przewidziano wystarczające gwarancje zakończenia postępowania przygotowawczego w rozsądnym terminie?

2.2. Czy rozstrzygnięcie w sprawie odstąpienia od zastosowania krajowego określenia wyżej wskazanych uchybień jako „istotnych naruszeń proceduralnych” jest zgodne z prawem Unii, a mianowicie:

- A) czy określone w art. 6 ust. 3 dyrektywy nr 2012/13/UE ⁽¹⁾ [Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym] prawo do przedstawienia obronie szczegółowych informacji na temat oskarżenia jest należycie chronione, jeśli:

–1) informacje te zostaną przedstawione po faktycznym wniesieniu oskarżenia do sądu, lecz przed rozpoznaniem go przez sąd, a również wcześniej przed wniesieniem oskarżenia do sądu pełne informacje dotyczące zasadniczych elementów oskarżenia zostały przedstawione obronie (w odniesieniu do osk. Christowa)?

–2) w wypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie wskazane w 2.2.A)–1) – informacje te zostaną przedstawione po faktycznym wniesieniu oskarżenia do sądu, lecz przed rozpoznaniem go przez sąd, a również wcześniej przed wniesieniem oskarżenia do sądu częściowe informacje dotyczące zasadniczych elementów oskarżenia zostały przedstawione obronie; powodem częściowego zakresu przedstawionych informacji są przeszkody związane z działaniami obrony (w odniesieniu do osk. Kolewa i osk. Kostadinowa)?

–3) informacje te zawierają sprzeczności co do konkretnego oświadczenia korupcyjnego (raz wskazano, że inny oskarżony słownie zażądał łapówki, a osk. Christow z grymasem wyraził swoje niezadowolenie, gdy osoba poddana kontroli celnej zaproponowała bardzo małą kwotę środków pieniężnych, a następnie wskazano, że osk. Christow skierował konkretne słowa zawierające żądanie łapówki)?

- B) Czy określone w art. 7 ust. 3 dyrektywy nr 2012/13/UE prawo do udzielenia obronie dostępu do materiałów sprawy „najpóźniej w chwili przekazania podstawy oskarżenia do oceny sądu” jest należycie chronione, jeśli obrona miała dostęp do zasadniczej części materiałów wcześniej, a obronie przyznano również możliwość zapoznania się z materiałami, lecz obrońcy nie skorzystali z tej możliwości ze względu na przeszkody (choroba, obowiązki służbowe) i ze względu na powoływanie się na krajową ustawę, zgodnie z którą należy ich wezwać do celu udzielenia im dostępu do materiałów przynajmniej z trzydniowym wyprzedzeniem? Czy niezbędne jest przyznanie drugiej możliwości po ustaniu przeszkód oraz przynajmniej z trzydniowym wyprzedzeniem? Czy niezbędne jest zbadanie, czy przeszkody te obiektywnie istnieją czy też stanowią nadużycie prawa?

- C) Czy określony w art. 6 ust. 3 i art. 7 ust. 3 dyrektywy nr 2012/13/UE wymóg prawny „najpóźniej w chwili przekazania podstawy oskarżenia do oceny sądu” ma jedno i to samo znaczenie w obydwu przepisach? Jakie jest jego znaczenie – przed faktycznym wniesieniem oskarżenia do sądu czy też najpóźniej razem z wniesieniem oskarżenia do sądu czy też po wniesieniu oskarżenia do sądu, lecz przed podjęciem przez sąd działań związanych z rozpoznaniem tego oskarżenia?

- D) Czy wymóg prawny dotyczący przedstawienia informacji odnoszących się do oskarżenia oraz dostępu do materiałów sprawy w taki sposób, aby zapewnić „skuteczne wykonywanie prawa do obrony” oraz „rzetelność postępowania” wskazane w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 2 i 3 dyrektywy nr 2012/13/UE, ma jedno i to samo znaczenie w obydwu przepisach? Czy wymóg ten będzie spełniony, jeśli:

- 1) szczegółowe informacje dotyczące oskarżenia zostaną przedstawione obronie wprawdzie po wniesieniu oskarżenia do sądu, lecz przed podjęciem działań dotyczących rozpoznania tego oskarżenia co do istoty, a obronie zostanie przyznany wystarczający termin na przygotowanie obrony? Wcześniej informacje dotyczące oskarżenia zostały przedstawione w niepełny i częściowy sposób.
- 2) Dostęp do wszystkich materiałów zostanie udzielony obronie wprawdzie po wniesieniu oskarżenia do sądu, lecz przed podjęciem działań dotyczących rozpoznania oskarżenia co do istoty, a także zostanie przyznany wystarczający termin na przygotowanie obrony? Wcześniej obronie udzielono dostępu do większej części materiałów sprawy.
- 3) Sąd podejmie działania, poprzez które zagwarantuje obronie, iż wszystkie oświadczenia, które obrona złoży po zapoznaniu się ze szczegółami oskarżenia i wszystkimi materiałami w sprawie, będą miały taki sam skutek, jaki miałyby, gdyby te oświadczenia zostały złożone przed prokuratorem przed wniesieniem oskarżenia do sądu?

- E) Czy „rzetelność postępowania” wskazana w art. 6 ust. 1 i 4 dyrektywy nr 2012/13/UE, jak i „skuteczne wykonywanie prawa do obrony” wskazane w art. 6 ust. 1 tej dyrektywy będą zapewnione, jeśli sąd rozstrzygnie o wszczęciu postępowania sądowego na podstawie ostatecznego oskarżenia, które zawiera sprzeczność odnoszącą się do oświadczenia korupcyjnego, lecz następnie przyzna prokuratorowi możliwość usunięcia tej sprzeczności, a także przyzna stronom możliwość wykonywania w pełnym zakresie takich praw, jakie strony te miałyby, gdyby oskarżenie zostało wniesione bez takiej sprzeczności?
- F) Czy wskazane w art. 3 ust. 1 dyrektywy nr 2013/48/UE⁽²⁾ [Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności] prawo do obrony przez adwokata jest należycie chronione, jeśli w fazie postępowania przygotowawczego adwokatowi przyznano możliwość stawienia się w celu powiadomienia o tymczasowym oskarżeniu i uzyskania pełnego dostępu do wszystkich materiałów sprawy, lecz nie stawiał się on ze względu na obowiązki służbowe i powoływanie się na krajową ustawę dotyczącą wezwania przynajmniej z trzydniowym wyprzedzeniem? Czy niezbędne jest przyznanie nowego terminu, po ustaniu tych obowiązków i przynajmniej z trzydniowym wyprzedzeniem? Czy niezbędne jest rozpatrzenie, czy przyczyna tego [nie]stawienia się jest uzasadniona czy też nie, a także czy ma miejsce nadużycie prawa?
- G) Czy naruszenie wskazanego w art. 3 ust. 1 dyrektywy nr 2013/48/UE prawa do obrony przez adwokata w fazie postępowania przygotowawczego będzie miało wpływ na „rzeczywiste i skuteczne wykonywanie prawa do obrony”, jeśli po wniesieniu oskarżenia do sądu sąd udzieli adwokatowi pełnego dostępu do ostatecznego i szczegółowego oskarżenia oraz do wszystkich materiałów sprawy, a następnie podejmie działania, poprzez które zagwarantuje adwokatowi, że wszystkie oświadczenia, które adwokat złoży po zapoznaniu się ze szczegółami oskarżenia i z wszystkimi materiałami sprawy, będą miały ten sam skutek, który miałyby, gdyby zostały złożone przed prokuratorem przed wniesieniem oskarżenia do sądu?

2.3. Czy powstałe podmiotowe prawo oskarżonego do umorzenia postępowania karnego (w wypadku zaistnienia wyżej wskazanych przesłanek) jest zgodne z prawem Unii, chociaż istnieje możliwość pełnego usunięcia szkodliwego skutku – wynikającego z nieusunięcia przez prokuratora „istotnego naruszenia proceduralnego” – poprzez działania podjęte przez sąd w postępowaniu sądowym, tak aby ostatecznie sytuacja prawna oskarżonego była identyczna z sytuacją, w której znajdowałby się on, gdyby owo naruszenie usunięto we właściwym czasie?

3. Czy należy zastosować korzystniejsze uregulowania krajowe dotyczące prawa do rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie, prawa do informacji i prawa do obrony przez adwokata, jeśli uregulowania te – łącznie z innymi okolicznościami (postępowaniem opisanym w pkt 1) – skutkowałyby umorzeniem postępowania karnego?

4. Czy art. 3 ust. 1 dyrektywy nr 2013/48/UE należy interpretować w ten sposób, że uprawnia on krajowy sąd do wyłączenia od udziału w postępowaniu sądowym adwokata, który reprezentuje dwóch oskarżonych, z których jeden złożył wyjaśnienia w odniesieniu do okoliczności faktycznych, które odnoszą się do interesów drugiego oskarżonego, który nie złożył wyjaśnień?

W wypadku odpowiedzi twierdzącej, czy określone w art. 3 ust. 1 dyrektywy prawo do obrony przez adwokata będzie zagwarantowane przez sąd, który – po dopuszczeniu do udziału w postępowaniu sądowym adwokata broniącego dwóch oskarżonych o sprzecznych interesach – wyznaczy dla każdego z nich różnych nowych obrońców z urzędu?

- ⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym, Dz.U. L 142, s. 1.
- ⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności, Dz.U. L 294, s. 1.

**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Juzgado de primera instancia
n° 5 de Alcobendas (Hiszpania) w dniu 20 listopada 2015 r. – Ibercaja Banco SAU/José Cortés
González**

(Sprawa C-613/15)

(2016/C 048/23)

Język postępowania: hiszpański

Sąd odsyłający

Juzgado de primera instancia n° 5 de Alcobendas

Strony w postępowaniu głównym

Strona powodowa: Ibercaja Banco SAU

Strona pozwana: José Cortés González

Pytania prejudycjalne

- 1) Czy sprzeczny z art. 3 ust. 1, art. 4 ust. 1, art. 6 ust. 1 oraz art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG ⁽¹⁾ z dnia 5 kwietnia 1993 r. jest przepis krajowy taki jak art. 114 [hiszpańskiej] ustawy o hipotece, który daje sądowi krajowemu dokonującemu oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego dotyczącego odsetek za zwłokę jedynie możliwość zbadania tego, czy ustalona stopa tych odsetek przekracza trzykrotność stopy odsetek ustawowych, nie dając mu możliwości przeanalizowania innych okoliczności danego przypadku?
- 2) Czy sprzeczny z art. 3 ust. 1, art. 4 ust. 1, art. 6 ust. 1 oraz art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG jest przepis krajowy taki jak art. 693 hiszpańskiego kodeksu postępowania cywilnego, który daje możliwość wcześniejszego domagania się spłaty całości pożyczki ze względu na to, że nie doszło do spłaty trzech miesięcznych rat, i nie są przy tym brane pod uwagę inne czynniki, takie jak okres, na jaki udzielono pożyczki, jej kwota czy też jakiegokolwiek inne elementy, i który ponadto uzależnia możliwość uniknięcia skutków takiego wcześniejszego postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności od woli wierzyciela – za wyjątkiem przypadków, w których pożyczka ta jest zabezpieczona hipoteką ustanowioną na lokalu mieszkalnym będącego pożyczkobiorcą dłużnika?
- 3) Czy czwarty przepis przejściowy zawarty w [hiszpańskiej] ustawie 1/2013 narusza wymogi wynikające z orzecznictwa COFIDIS ⁽²⁾?

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, Dz.U. L 95, s.29.

⁽²⁾ Wyrok C-473/00, EU:C:2002:705.